

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 3, ročník 14., vydané v júni 2026

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Ostrov Mull, Škótska vysočina. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

prof. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

PhDr. Veronika Kmetóny Gazdová, PhD. (Inštitút edukológie a sociálnej práce, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

Mgr. Monika Šavelová, PhD. (Katedra translitológie, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

doc. Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

POSTAVENIE DOBROVOĽNÝCH PÁTRACÍCH TÍMOV V SYSTÉME INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

THE POSITION OF VOLUNTEER SEARCH TEAMS IN THE INTEGRATED RESCUE
SYSTEM OF THE SLOVAK REPUBLIC

Veronika Michalovová¹

Autorka pôsobí ako externý doktorand na Vysokej škole bezpečnostného manažérstva v Košiciach. Vo svojej dizertačnej práci sa venuje významu a postaveniu neziskových organizácií a dobrovoľníctva v integrovanom záchrannom systéme a krízovom manažmente Slovenskej republiky.

Author is an external PhD student at The University of Security Management in Košice. Her dissertation focuses on the role and importance of non-profit organizations and volunteering within the Integrated Rescue System and crisis management of the Slovak Republic.

Abstract

The article deals with the position of voluntary search and rescue teams within the Integrated Rescue System of the Slovak Republic. The aim of the paper is to analyze the role and importance of these entities in searching for missing persons, to identify their position within the legislative framework, and to point out possibilities for their more effective integration into the crisis management system. The paper is based on the analysis of legal regulations, professional sources, and practical experience. The result is the identification of shortcomings in the legislative anchoring of voluntary search teams and the proposal of measures aimed at strengthening their position and coordination with the components of the Integrated Rescue System.

Keywords: volunteering, search teams, integrated rescue system, crisis management, missing persons

Abstrakt

Článok sa zaoberá postavením dobrovoľných pátracích tímov v systéme integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky. Cieľom príspevku je analyzovať úlohu a význam týchto subjektov pri pátraní po nezvestných osobách, identifikovať ich postavenie z hľadiska

¹ Adresa pracoviska: Ing. Veronika Michalovová, MBA, LL.M., MSc., Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, Košťova 1, 040 01 Košice
E-mail: veronika_michalovova@gemor.sk

legislatívneho rámca a poukázať na možnosti ich efektívnejšieho začlenenia do systému krízového manažmentu. Príspevok vychádza z analýzy právnych predpisov, odborných zdrojov a aplikačnej praxe. Výsledkom je identifikácia nedostatkov v legislatívnom ukotvení dobrovoľných pátracích tímov a návrh opatrení smerujúcich k posilneniu ich postavenia a koordinácie s jednotlivými zložkami integrovaného záchranného systému.

Kľúčové slová: dobrovoľníctvo, pátracie tímy, integrovaný záchranný systém, krízový manažment, nezvestné osoby

Úvod

Dobrovoľníctvo predstavuje významný prvok systému vnútornej bezpečnosti a krízového manažmentu Slovenskej republiky. V podmienkach rastúcej komplexnosti bezpečnostných hrozieb a zvyšujúcich sa nárokov na efektívne riadenie mimoriadnych udalostí zohrávajú dobrovoľníci čoraz významnejšiu úlohu pri podpore činnosti štátnych orgánov (NOVÁK, 2010; KUBALÍK, 2018).

Osobitnú pozornosť si v posledných rokoch zasluhuje činnosť dobrovoľných pátracích tímov, ktoré sa podieľajú na vyhľadávaní nezvestných osôb. Ide najmä o prípady nezvestných seniorov, detí alebo osôb v krízovej životnej situácii, pri ktorých je rozhodujúcim faktorom čas a rozsah prehľadávaného územia. V takýchto situáciách predstavujú dobrovoľníci významný doplnok kapacít Policajného zboru Slovenskej republiky, ktorý je primárne zodpovedný za pátranie (ZÁKON č. 171/1993 Z. z., 1993).

Dobrovoľné pátracie tímy sú schopné rýchlej mobilizácie, efektívneho zapojenia verejnosti a využívania moderných technológií, ako sú geografické informačné systémy, globálne navigačné systémy alebo bezpilotné prostriedky. Ich činnosť tak prispieva k zvýšeniu efektivity pátracích operácií a skráteniu času potrebného na nájdenie nezvestnej osoby (KOVÁČ, 2015).

Napriek ich praktickému významu však postavenie dobrovoľných pátracích tímov v systéme integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky nie je dostatočne legislatívne upravené. Ich zapojenie je často neformálne a závislé od konkrétnej situácie, čo môže viesť k problémom v oblasti koordinácie, riadenia a právnej zodpovednosti (ZÁKON č. 129/2002 Z. z., 2002; KOVÁČ, 2015).

Cieľom príspevku je analyzovať postavenie dobrovoľných pátracích tímov v systéme integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky, identifikovať hlavné problémy ich zapojenia do pátracích operácií a navrhnúť opatrenia na zefektívnenie ich činnosti v podmienkach krízového manažmentu.

Integrovaný záchranný systém Slovenskej Republiky

Integrovaný záchranný systém predstavuje základný nástroj zabezpečenia koordinácie záchranných činností pri mimoriadnych udalostiach na území Slovenskej republiky. Jeho právna úprava je zakotvená v zákone č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme, ktorý vymedzuje jeho štruktúru, úlohy a spôsob riadenia (ZÁKON č. 129/2002 Z. z., 2002).

Z hľadiska organizačného členenia sa integrovaný záchranný systém delí na základné a ostatné zložky. Medzi základné zložky patria Hasičský a záchranný zbor, zdravotná záchranná služba a Policajný zbor. Ostatné zložky tvoria napríklad horská záchranná služba, dobrovoľné

hasičské zbory, civilná ochrana a ďalšie subjekty, ktoré sa podieľajú na riešení mimoriadnych udalostí (KOVÁČ, 2015).

Významným aspektom fungovania integrovaného záchranného systému je koordinácia činností jednotlivých zložiek prostredníctvom operačných stredísk tiesňového volania. Efektívne riadenie zásahov si vyžaduje nielen spoluprácu medzi štátnymi orgánmi, ale aj zapojenie ďalších subjektov, vrátane dobrovoľníkov a neziskových organizácií, ktoré môžu významne prispieť k zvládaniu krízových situácií (MINISTERSTVO VNÚTRA SR, 2020).

V kontexte pátrania po nezvestných osobách zohráva kľúčovú úlohu Policajný zbor Slovenskej republiky, ktorý je oprávnený vykonávať pátranie a koordinovať jednotlivé činnosti. Ostatné zložky integrovaného záchranného systému a dobrovoľníci vystupujú v pozícii podporných subjektov, ktoré zabezpečujú najmä prehľadávanie terénu a logistickú podporu (ZÁKON č. 171/1993 Z. z., 1993).

Napriek tomu, že legislatíva umožňuje zapojenie fyzických a právnických osôb do riešenia mimoriadnych udalostí, ich postavenie v rámci integrovaného záchranného systému nie je vždy jednoznačne definované. Tento stav sa prejavuje najmä pri zapájaní dobrovoľných pátracích tímov, ktorých činnosť nie je explicitne upravená, čo môže viesť k problémom v oblasti koordinácie a riadenia zásahov (KOVÁČ, 2015; MINISTERSTVO VNÚTRA SR, 2020).

Z pohľadu krízového manažmentu predstavuje integrovaný záchranný systém kľúčový prvok zabezpečenia ochrany života, zdravia a majetku obyvateľstva. Jeho efektívnosť je však podmienená schopnosťou koordinovať všetky dostupné zdroje, vrátane dobrovoľníckych kapacít, ktoré môžu významne prispieť k zvládaniu mimoriadnych udalostí.

Dobrovoľné pátracie tímy

Dobrovoľné pátracie tímy predstavujú špecifickú formu organizovaného dobrovoľníctva, ktorá je zameraná na vyhľadávanie nezvestných osôb. V podmienkach Slovenskej republiky ide prevažne o činnosť realizovanú prostredníctvom občianskych združení alebo neformálnych skupín dobrovoľníkov, ktorí sa zapájajú do pátracích akcií na základe spolupráce s Policajným zborom alebo na základe iniciatívy rodiny nezvestnej osoby (KUBALÍK, 2018).

Hlavným cieľom dobrovoľných pátracích tímov je podpora pátracích operácií prostredníctvom prehľadávania terénu, zberu informácií a koordinácie dobrovoľníkov. Ich činnosť je založená na princípe dobrovoľnosti, pričom významným prvkom je schopnosť rýchlej mobilizácie väčšieho počtu osôb v krátkom časovom horizonte. Tento aspekt je kľúčový najmä pri pátraní po osobách, pri ktorých existuje zvýšené riziko ohrozenia života alebo zdravia, napríklad u seniorov, detí alebo osôb so zdravotným postihnutím (NOVÁK, 2010).

Dobrovoľné pátracie tímy využívajú pri svojej činnosti aj moderné technológie, ktoré zvyšujú efektívnosť pátrania. Ide najmä o využitie geografických informačných systémov (GIS), globálnych navigačných systémov (GPS), mobilných aplikácií na mapovanie prehľadaných oblastí alebo bezpilotných leteckých prostriedkov. Tieto nástroje umožňujú systematické plánovanie a vyhodnocovanie pátracích akcií, čím sa minimalizuje riziko duplicitného prehľadávania terénu (KOVÁČ, 2015).

Z hľadiska organizačného fungovania možno dobrovoľné pátracie tímy charakterizovať ako flexibilné a adaptabilné subjekty, ktoré sú schopné reagovať na rôzne typy situácií. Ich výhodou je znalosť miestneho prostredia, prepojenie na komunitu a schopnosť efektívne mobilizovať verejnosť prostredníctvom sociálnych sietí a médií. Tieto faktory významne prispievajú k zvýšeniu úspešnosti pátracích operácií (MINISTERSTVO VNÚTRA SR, 2020). Na druhej strane je potrebné poukázať aj na limity činnosti dobrovoľných pátracích tímov. Vzhľadom na ich dobrovoľný charakter nie je vždy zabezpečená jednotná úroveň odbornej prípravy, čo môže predstavovať riziko z hľadiska bezpečnosti zasahujúcich osôb. Dobrovoľníci sa často pohybujú v náročnom teréne a nepriaznivých podmienkach, čo zvyšuje pravdepodobnosť úrazu alebo straty orientácie (KUBALÍK, 2018).

Významným aspektom činnosti dobrovoľných pátracích tímov je aj práca s informáciami, ktoré môžu mať charakter osobných údajov. Pri pátraní po nezvestných osobách dochádza k spracúvaniu citlivých informácií, ktoré musia byť chránené v súlade s platnou legislatívou, najmä nariadením Európskej únie o ochrane osobných údajov (NARIADENIE (EÚ) 2016/679, 2016). Nedostatočná regulácia tejto oblasti môže viesť k porušeniu práv dotknutých osôb.

V medzinárodnom kontexte možno pozorovať trend systematickejšieho zapájania dobrovoľníkov do pátracích a záchranných operácií. Napríklad v Českej republike existujú organizované pátracie a záchranné tímy, ktoré spolupracujú s Políciou ČR a sú súčasťou širšieho systému riadenia zásahov. Tento prístup poukazuje na možnosti efektívnejšieho využitia dobrovoľníckych kapacít aj v podmienkach Slovenskej republiky (POLICIE ČR, 2022).

Dobrovoľné pátracie tímy tak predstavujú významný doplnok systému vnútornej bezpečnosti, ktorý prispieva k zvýšeniu efektivity pátrania po nezvestných osobách. Ich potenciál však nie je v plnej miere využitý, najmä z dôvodu nedostatočného legislatívneho ukotvenia a absencie jednotného systému riadenia a koordinácie.

Postavenie dobrovoľných pátracích tímov v IZS

Postavenie dobrovoľných pátracích tímov v systéme integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky možno charakterizovať ako neformálne a legislatívne nedostatočne vymedzené. Napriek tomu, že ich činnosť má v praxi významný dopad na efektivitu pátrania po nezvestných osobách, právne predpisy ich explicitne neidentifikujú ako samostatnú zložku systému (ZÁKON č. 129/2002 Z. z., 2002).

Integrovaný záchranný systém umožňuje zapojenie fyzických a právnických osôb do riešenia mimoriadnych udalostí, avšak nešpecifikuje konkrétne podmienky ich zapojenia ani rozsah ich oprávnení. Dobrovoľné pátracie tímy tak vystupujú skôr ako podporné subjekty, ktoré dopĺňajú činnosť štátnych orgánov, najmä Policajného zboru Slovenskej republiky (KOVÁČ, 2015).

Z hľadiska právomocí je potrebné zdôrazniť, že pátranie po nezvestných osobách patrí do výlučnej kompetencie Policajného zboru. Dobrovoľníci nemajú oprávnenie vykonávať úkony orgánov činných v trestnom konaní, čo významne limituje ich postavenie. Ich úloha spočíva najmä v prehľadávaní terénu, poskytovaní informácií a logistickej podpore (ZÁKON č. 171/1993 Z. z., 1993).

V aplikačnej praxi sú dobrovoľné pátracie tímy zapájané najmä na základe spolupráce s Policajným zborom, prípadne na základe iniciatívy rodiny nezvestnej osoby. Takýto model zapojenia však nie je systémovo upravený, čo môže viesť k nejednotnému prístupu k riadeniu pátracích akcií. V niektorých prípadoch môže dochádzať k nedostatočnej koordinácii, duplicite činností alebo neefektívnemu využívaniu dostupných kapacít (MINISTERSTVO VNÚTRA SR, 2020).

Z pohľadu krízového manažmentu predstavujú dobrovoľné pátracie tímy významný doplnkový zdroj, ktorý umožňuje zvýšiť kapacity pri riešení mimoriadnych udalostí. Ich zapojenie je obzvlášť významné v situáciách, keď je potrebné prehľadávať rozsiahle územia v krátkom časovom intervale. V takýchto prípadoch môže rýchla mobilizácia dobrovoľníkov rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť výsledok pátrania (NOVÁK, 2010).

Napriek týmto pozitívam však absencia jasného legislatívneho rámca prináša viaceré problémy. Jedným z kľúčových problémov je nejasná právna zodpovednosť za činnosť dobrovoľníkov počas pátracích akcií. Nie je jednoznačne určené, kto nesie zodpovednosť za prípadné škody alebo úrazy, čo môže predstavovať významné riziko pre všetky zúčastnené strany (KUBALÍK, 2018).

Ďalším problémom je absencia jednotného systému riadenia a koordinácie dobrovoľných pátracích tímov. V súčasnosti neexistuje centrálna evidencia týchto subjektov ani jednotná metodika ich zapojenia do pátracích operácií. Tento stav komplikuje efektívne riadenie zásahov a môže viesť k zníženiu ich účinnosti (KOVÁČ, 2015).

Z hľadiska bezpečnosti predstavuje zapojenie neorganizovaných alebo nedostatočne vyškolených dobrovoľníkov potenciálne riziko. Dobrovoľníci sa často pohybujú v náročnom teréne a nepriaznivých podmienkach, čo zvyšuje pravdepodobnosť vzniku úrazov alebo iných incidentov. Bez adekvátneho riadenia a školenia môže ich činnosť predstavovať nielen pomoc, ale aj dodatočné riziko pre záchranné zložky (KUBALÍK, 2018).

Komparácia so zahraničím poukazuje na to, že efektívne zapojenie dobrovoľníkov si vyžaduje systematický prístup. V Českej republike existujú organizované pátracie a záchranné tímy, ktoré majú jasne definované postavenie a spolupracujú so štátnymi orgánmi na základe metodických postupov. Tento model umožňuje efektívnejšie využitie dobrovoľníckych kapacít a zároveň minimalizuje riziká spojené s ich činnosťou (POLICIE ČR, 2022).

Na základe uvedeného možno konštatovať, že dobrovoľné pátracie tímy predstavujú významný prvok systému vnútornej bezpečnosti, avšak ich postavenie v rámci integrovaného záchranného systému nie je dostatočne legislatívne a organizačne ukotvené. Tento stav si vyžaduje prijatie systémových opatrení, ktoré umožnia efektívnejšie využitie ich potenciálu.

Kritérium	Súčasný stav v SR	Identifikovaný problém	Návrh riešenia
Legislatívne postavenie	Neexistuje explicitná úprava	Nejasné kompetencie	Zakotvenie v zákone o IZS
Riadenie zásahu	Ad hoc spolupráca	Nejednotné riadenie	Zavedenie koordinátora
Kompetencie	Neformálne	Nejasná zodpovednosť	Definovanie práv a povinností
Evidencia tímov	Neexistuje	Neprehľadnosť	Centrálna databáza

Kritérium	Súčasný stav v SR	Identifikovaný problém	Návrh riešenia
Bezpečnosť	Dobrovoľná príprava	Riziko úrazu	Povinné školenia
Ochrana údajov	Nejednotná prax	Riziko porušenia GDPR	Interné smernice

Tabuľka 1 – Návrh riešenie problémov dobrovoľných tímov v IZS
Zdroj: vlastné spracovanie

Identifikácia problémov pri zapájaní dobrovoľných pátracích tímov

Na základe analýzy postavenia dobrovoľných pátracích tímov v systéme integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky možno identifikovať viaceré problémové oblasti, ktoré ovplyvňujú efektívnosť ich zapojenia do pátracích operácií. Tieto problémy sa týkajú najmä legislatívneho rámca, organizácie riadenia, bezpečnosti, ochrany osobných údajov a využívania technológií.

1. Legislatívne nedostatky

Jedným z najvýznamnejších problémov je absencia explicitného legislatívneho ukotvenia dobrovoľných pátracích tímov v právnom poriadku Slovenskej republiky. Zákon o integrovanom záchrannom systéme umožňuje zapojenie fyzických a právnických osôb do riešenia mimoriadnych udalostí, avšak nešpecifikuje konkrétne postavenie dobrovoľných pátracích tímov (ZÁKON č. 129/2002 Z. z., 2002).

Neexistencia jasne definovaných kompetencií vedie k právnej neistote, a to najmä v oblasti zodpovednosti za činnosť dobrovoľníkov počas pátracích akcií. V prípade vzniku škody alebo úrazu nie je jednoznačne určené, kto nesie právnu zodpovednosť, čo môže predstavovať riziko pre organizátorov aj samotných dobrovoľníkov (KUBALÍK, 2018).

2. Organizačné a riadiace problémy

Ďalšou významnou oblasťou sú nedostatky v oblasti riadenia a koordinácie pátracích akcií. Zapojenie dobrovoľných pátracích tímov je v súčasnosti často realizované ad hoc, bez jednotnej metodiky a jasne definovaných postupov. Tento stav môže viesť k neefektívnemu využívaniu zdrojov, duplicitne činností alebo k nedostatočnej koordinácii medzi jednotlivými subjektmi (MINISTERSTVO VNÚTRA SR, 2020).

Absencia centrálnej evidencie dobrovoľných pátracích tímov a jednotného systému ich aktivácie predstavuje ďalší problém. V dôsledku toho nie je možné efektívne plánovať a riadiť zapojenie dobrovoľníkov do pátracích operácií, čo znižuje celkovú efektívnosť zásahu.

3. Bezpečnostné riziká

Dobrovoľníci sa pri pátracích akciách často pohybujú v náročnom teréne a nepriaznivých podmienkach, čo predstavuje zvýšené riziko vzniku úrazov alebo iných incidentov. Vzhľadom na dobrovoľný charakter činnosti nie je vždy zabezpečená jednotná úroveň odbornej prípravy, čo môže viesť k ohrozeniu ich bezpečnosti (KUBALÍK, 2018).

Nedostatočné školenie dobrovoľníkov, absencia bezpečnostných štandardov a nejasné riadenie zásahu môžu spôsobiť, že dobrovoľníci sa sami stanú subjektom záchranných operácií. Tento aspekt predstavuje významné riziko pre efektívnosť a bezpečnosť pátracích akcií.

4. Ochrana osobných údajov

Pri pátraní po nezvestných osobách dochádza k spracúvaniu citlivých osobných údajov, ktoré musia byť chránené v súlade s právnymi predpismi Európskej únie a Slovenskej republiky. Nariadenie GDPR stanovuje prísne pravidlá pre spracúvanie osobných údajov, ktoré sa vzťahujú aj na dobrovoľné organizácie (NARIADENIE (EÚ) 2016/679, 2016).

V praxi však môže dochádzať k nejednotnému prístupu k ochrane osobných údajov, najmä pri zverejňovaní informácií na sociálnych sieťach alebo pri komunikácii s verejnosťou. Absencia interných smerníc a jednotných postupov zvyšuje riziko porušenia práv dotknutých osôb.

5. Technologické a informačné nedostatky

Využívanie moderných technológií predstavuje významný faktor zvyšovania efektivity pátracích akcií. Napriek tomu však v praxi existujú rozdiely v úrovni technologického vybavenia jednotlivých pátracích tímov. Neexistencia jednotného informačného systému alebo komunikačnej platformy komplikuje koordináciu a výmenu informácií (KOVÁČ, 2015).

Nedostatočná integrácia technologických nástrojov do riadenia pátracích operácií môže viesť k neefektívnemu využívaniu dostupných zdrojov a predlžovaniu času potrebného na nájdenie nezvestnej osoby.

6. Súhrn identifikovaných problémov

Na základe uvedenej analýzy možno konštatovať, že problémy spojené so zapájaním dobrovoľných pátracích tímov sú komplexného charakteru a navzájom sa prelínajú. Ich spoločným menovateľom je najmä absencia systematického prístupu k ich začleneniu do integrovaného záchranného systému.

Tieto nedostatky poukazujú na potrebu prijatia legislatívnych, organizačných a technologických opatrení, ktoré umožnia efektívnejšie využitie potenciálu dobrovoľných pátracích tímov v podmienkach Slovenskej republiky.

Silné stránky	Slabé stránky
Rýchla mobilizácia	Nejasné kompetencie
Znalosť terénu	Nedostatočné školenie
Komunitná podpora	Chýba koordinácia
Príležitosti	Hrozby
Legislatívne ukotvenie	Právna zodpovednosť
Technológie	Bezpečnostné riziká
Spolupráca s IZS	GDPR problémy

Tabuľka 2 – SWOT analýza pátracích tímov
Zdroj: vlastné spracovanie

Identifikácia problémov pri zapájaní dobrovoľných pátracích tímov

Na základe identifikovaných problémov možno konštatovať, že súčasný systém zapájania dobrovoľných pátracích tímov do pátracích operácií v Slovenskej republike si vyžaduje prijatie komplexných opatrení. Tieto opatrenia by mali smerovať najmä do oblasti legislatívy,

organizácie riadenia, bezpečnosti, ochrany osobných údajov a využívania moderných technológií.

1. Legislatívne opatrenia

Základným predpokladom efektívneho fungovania dobrovoľných pátracích tímov je ich jasné legislatívne ukotvenie. V súčasnosti právne predpisy Slovenskej republiky neobsahujú explicitnú úpravu ich postavenia, čo spôsobuje právnu neistotu a komplikácie pri ich zapájaní do pátracích akcií (ZÁKON č. 129/2002 Z. z., 2002).

Navrhuje sa preto doplnenie legislatívy o:

- definovanie dobrovoľných pátracích tímov ako súčasti systému podpory IZS,
- určenie ich práv a povinností,
- vymedzenie zodpovednosti za škodu alebo ujmu počas zásahu,
- stanovenie podmienok ich aktivácie a spolupráce so štátnymi orgánmi.

Takéto legislatívne opatrenia by prispeli k zvýšeniu právnej istoty a transparentnosti fungovania pátracích tímov.

2. Organizačné a riadiace opatrenia

V oblasti riadenia je potrebné zaviesť jednotný systém koordinácie dobrovoľných pátracích tímov. V súčasnosti je ich zapojenie často realizované neformálne, čo môže viesť k neefektívnemu riadeniu pátracích operácií (MINISTERSTVO VNÚTRA SR, 2020).

Navrhuje sa:

- zavedenie funkcie koordinátora dobrovoľníkov pri pátracích akciách,
- vytvorenie metodiky spolupráce medzi Policajným zborom a dobrovoľnými tímami,
- zriadenie centrálnej evidencie registrovaných pátracích tímov,
- definovanie štandardných operačných postupov (SOP)

Tieto opatrenia by umožnili efektívnejšie riadenie zásahov a lepšiu koordináciu všetkých zapojených subjektov.

3. Opatrenia v oblasti bezpečnosti a vzdelávania

Bezpečnosť dobrovoľníkov predstavuje jednu z kľúčových oblastí, ktorá si vyžaduje systematický prístup. Dobrovoľníci sa často pohybujú v náročnom teréne, čo zvyšuje riziko vzniku úrazov (KUBALÍK, 2018).

Navrhuje sa:

- zavedenie povinných školení (BOZP, prvá pomoc, orientácia v teréne),
- vytvorenie systému certifikácie dobrovoľníkov,
- zabezpečenie základného vybavenia (napr. reflexné prvky, komunikačné zariadenia),
- definovanie bezpečnostných štandardov pre pátracie akcie.

Implementácia týchto opatrení by prispela k zníženiu rizík a zvýšeniu bezpečnosti zasahujúcich osôb.

4. Ochrana osobných údajov

Pri pátraní po nezvestných osobách je nevyhnutné zabezpečiť ochranu osobných údajov v súlade s legislatívou Európskej únie, najmä nariadením GDPR (NARIADENIE (EÚ) 2016/679, 2016).

Navrhuje sa:

- vypracovanie interných smerníc pre spracúvanie osobných údajov,
- určenie zodpovednej osoby za ochranu údajov,
- školenie dobrovoľníkov v oblasti GDPR,
- regulácia zverejňovania informácií na sociálnych sieťach.

Tieto opatrenia by minimalizovali riziko porušenia práv dotknutých osôb.

5. Technologické opatrenia

Moderné technológie predstavujú významný nástroj na zvýšenie efektivity pátracích operácií. V súčasnosti však neexistuje jednotný technologický rámec pre činnosť dobrovoľných pátracích tímov (KOVÁČ, 2015).

Navrhuje sa:

- zavedenie jednotného informačného systému pre koordináciu pátrania,
- využívanie GIS nástrojov na mapovanie terénu,
- implementácia mobilných aplikácií pre riadenie dobrovoľníkov,
- využívanie dronov a moderných technológií na prieskum terénu.

Tieto riešenia by umožnili efektívnejšie plánovanie a realizáciu pátracích akcií.

6. Návrh modelu spolupráce

Na základe uvedených opatrení možno navrhnuť model spolupráce medzi Policajným zborom a dobrovoľnými pátracími tímami, ktorý by bol založený na:

- jasne definovaných kompetenciách,
- jednotnom systéme riadenia,
- pravidelnom vzdelávaní a výcviku,
- využívaní moderných technológií.

Takýto model by umožnil efektívne zapojenie dobrovoľníkov do pátracích operácií a zároveň by minimalizoval riziká spojené s ich činnosťou.

Záver

Cieľom príspevku bolo analyzovať postavenie dobrovoľných pátracích tímov v systéme integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky, identifikovať hlavné problémy ich zapojenia do pátracích operácií a navrhnuť opatrenia na zefektívnenie ich činnosti.

Na základe vykonanej analýzy možno konštatovať, že dobrovoľné pátracie tímy predstavujú významný doplnok systému vnútornej bezpečnosti, najmä pri pátraní po nezvestných osobách. Ich schopnosť rýchlej mobilizácie, zapojenia verejnosti a využívania moderných technológií významne prispieva k zvýšeniu efektivity pátracích operácií (NOVÁK, 2010; KOVÁČ, 2015).

Napriek tomu však ich postavenie v systéme integrovaného záchranného systému nie je dostatočne legislatívne a organizačne ukotvené. Absencia jasne definovaných kompetencií, neexistencia jednotného systému riadenia a nedostatočné zabezpečenie bezpečnosti dobrovoľníkov predstavujú významné obmedzenia ich efektívneho využitia (KUBALÍK, 2018; MINISTERSTVO VNÚTRA SR, 2020).

Identifikované problémy poukazujú na potrebu systematického prístupu k začleneniu dobrovoľných pátracích tímov do systému krízového manažmentu. Navrhované opatrenia, najmä v oblasti legislatívy, koordinácie, vzdelávania a využívania moderných technológií, môžu prispieť k zvýšeniu efektivity pátracích operácií a k posilneniu spolupráce medzi štátnymi orgánmi a dobrovoľníkmi.

Z hľadiska ďalšieho výskumu sa javí ako vhodné zamerať sa na empirické skúmanie efektivity pátracích tímov v praxi, napríklad prostredníctvom analýzy konkrétnych pátracích akcií alebo dotazníkového prieskumu medzi dobrovoľníkmi. Takýto výskum by mohol priniesť nové poznatky pre ďalší rozvoj tejto oblasti.

Na záver možno konštatovať, že systematické začlenenie dobrovoľných pátracích tímov do integrovaného záchranného systému predstavuje významný potenciál pre zvýšenie úrovne ochrany života a zdravia obyvateľstva v Slovenskej republike.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. Ing. Jozefína Palaiová, PhD., MBA, MPH*

Použitá literatúra

1. KOVÁČ, Miroslav, 2015. *Integrovaný záchranný systém*. Žilina: Žilinská univerzita.
2. KUBALÍK, Jan, 2018. *Dobrovoľníctvo v krízovom manažmente*. Praha: Policejní akademie.
3. MINISTERSTVO VNÚTRA SR, 2020. *Koncepcia krízového riadenia Slovenskej republiky*. Bratislava: MV SR.
4. NOVÁK, Ladislav, 2010. *Krízový manažment*. Bratislava: Ekonóm.
5. NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2016/679, 2016. *O ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov (GDPR)*.
6. POLICIE ČR, 2022. *Metodika pátrání po pohřešovaných osobách*. Praha: Policejní prezidium.
7. ZÁKON č. 129/2002 Z. z., 2002. *o integrovanom záchrannom systéme*.
8. ZÁKON č. 171/1993 Z. z., 1993. *o Policajnom zbore*.

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189